

**BELEIDSNOTITIE
ARBEIDSMIGRATIE
GEMEENTE WAALWIJK 2018**

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
2.	Terugblik.....	4
	Beleidsontwikkeling 2013 – 2018.....	4
	Uitgevoerde onderzoeken	5
	Onderzoek Companen – Huisvesting van arbeidsmigranten in de regio Hart van Brabant (maart 2017)	6
	Onderzoek PON – Poolse arbeidsmigranten in de Langstraat.....	7
	Onderzoek inwonerspanel – beleving inwoners ten aanzien van arbeidsmigranten....	8
	Regionale afstemming	9
3.	De actuele situatie.....	10
	Economie.....	10
	Huisvesting	11
	Huisvesting in de gemeente Waalwijk.....	11
	Participatie.....	13
4.	Uitgangspunten beleid arbeidsmigratie gemeente Waalwijk 2018	15
	Economie.....	15
	Huisvesting	16
	Participatie.....	19
	Flankerend beleid	21
5.	Samenvattend overzicht.....	22

1. Inleiding

In 2016 is de beleidsnotitie "Huisvesting Vergunninghoudende Vluchtelingen en Arbeidsmigranten 2016" vastgesteld. Deze beleidsnotitie was met name bedoeld om heldere randvoorwaarden vast te stellen voor de groeiende behoefte van onderdak voor vluchtelingen met een verblijfsvergunning. Er werd in de notitie een koppeling gelegd met de behoefte aan huisvesting voor arbeidsmigranten.

In de afgelopen periode is de instroom van vluchtelingen, en daarmee de behoefte aan huisvesting voor vluchtelingen met een verblijfsvergunning, sterk afgenomen. Tegelijkertijd is er een sterke economische groei, waardoor de behoefte aan de inzet van arbeidsmigranten is toegenomen. Dit heeft onder andere geleid tot een groot tekort aan huisvesting in Nederland voor deze doelgroep. Het thema arbeidsmigratie is een steeds prominenter thema geworden: niet alleen in de gemeente Waalwijk, maar ook in de regio Hart van Brabant, op provinciaal en op landelijk niveau. Dit alles vraagt om een heroverweging van de beleidsnotitie uit 2016.

Onderliggende beleidsnotitie gaat daarom enkel in op het thema arbeidsmigratie, maar wel vanuit een verbreed perspectief. We stellen niet enkel uitgangspunten vast op het gebied van huisvesting, maar ook voor economische aspecten en participatie¹.

De beleidsnotitie beschrijft de hoofdlijnen van het beleid op de verschillende aspecten. Onder de beleidsnotitie hangen verschillende instrumenten, zoals de huisvestingsverordening en de beleidsregels huisvesting arbeidsmigranten, vergunninghoudende vluchtelingen en overige personen die geen huishouden vormen.

¹ Onder participatie verstaan we tevens integratie. Bij arbeidsmigranten die voor korte duur in Nederland zijn, gaat het vaak meer om basisvoorzieningen om participatie mogelijk te maken. Hoe langer men in Nederland is, hoe meer integratie-aspecten in beeld komen.

2. Terugblik

Beleidsontwikkeling 2013 – 2018

In maart 2013 verscheen de eerste beleidsnotitie over de huisvesting van arbeidsmigranten "Tijdelijk werk en dus ook een tijdelijk (t)huis: werken is ook wonen."

Een eerste quickscan destijds liet zien dat er op dat moment 478 mensen met een Oost-Europese achtergrond ingeschreven stonden in de gemeente.

De regionale raming ging toen uit van ca. 8.000 tot ca. 11.250 arbeidsmigranten in de regio Hart van Brabant in 2015. Dit zou dan doorgroeien naar ca. 12.500 tot ca. 20.000 arbeidsmigranten in 2025.

Het beleid van de gemeente was op dat moment met name gericht op het stimuleren van goede (kamer)bewoning door ontwikkelaars / beleggers. Daartoe werden toen ook beleidsregels opgenomen in de beleidsnotitie waarin per huisvestingsvorm werd aangegeven of en onder welke voorwaarden kamerbewoning werd toegestaan.

In 2016 werd de beleidsnotitie geactualiseerd en werd daarbij de verbinding gelegd met de huisvesting van vergunninghoudende vluchtelingen. De instroom van vluchtelingen was op dat moment ongekend hoog. Door het COA werd de druk richting gemeenten opgevoerd om meer vluchtelingen op te vangen. Daarnaast kregen gemeenten een hoge taakstelling voor het huisvesten van vergunninghoudende vluchtelingen.

De uitgangspunten van de beleidsnotitie "Huisvesting Vergunninghoudende Vluchtelingen en Arbeidsmigranten 2016" waren:

1. Ten aanzien van huisvesting maken wij een koppeling tussen arbeidsmigranten en vergunninghouders. Dit draagt bij aan de integratie en speelt in op de ontwikkeling van Waalwijk als logistieke hotspot.
2. De focus van de gemeente Waalwijk ligt op huisvesting in de reguliere voorraad of het ombouwen daarvan, zonder dat dit leidt tot verdringing op de sociale woningvoorraad. Daarnaast is onder voorwaarden geclusterde huisvesting in Rustige Woonwijken en Gemengd Gebied mogelijk. Deze voorwaarden zijn opgenomen in beleidsregels.
3. De mogelijkheid tot integratie en een acceptabele impact op de omgeving zijn leidend voor toestemming voor de locatiekeuze van een woonvoorziening. Wanneer door de tijdelijkheid van een huisvestingsvraag integratie niet aan de orde is, kan Tijdelijke Huisvesting buiten Rustige Woonwijken en Gemengd Gebied voorzien in de huisvestingsbehoefte (gesegregeerde huisvesting). De impact is dan zo beperkt mogelijk. Tijdelijke Huisvesting heeft doorgaans een grootschalig karakter en moet individueel getoetst worden.
4. Met de gemeenten in De Langstraat en Hart van Brabant gaan we aan de slag om op korte termijn te werken aan een oplossing voor dit vraagstuk en we brengen het in bij de strategische meerjarenagenda 2016 – 2020 van de regio Hart van Brabant.
5. Het college heeft nadere regels vastgesteld op grond waarvan vergunningaanvragen voor de huisvesting van arbeidsmigranten en vergunninghouders worden getoetst.
6. Handhaving vormt van begin af aan een integraal onderdeel van het beleid omtrent huisvesting van arbeidsmigranten en vergunninghouders.

7. Communicatie vormt van het begin af aan een integraal onderdeel van het beleid omtrent huisvesting van arbeidsmigranten en vergunninghouders.

Als we nu reflecteren op deze uitgangspunten, kunnen we de volgende conclusies trekken:

- De koppeling tussen arbeidsmigranten en vergunninghouders is niet tot stand gekomen. De instroom van vergunninghouders is ontzettend teruggelopen, waardoor extra tijdelijke voorzieningen niet meer benodigd waren. Bovendien zijn er grote verschillen tussen beide groepen: vergunninghouders zijn vanaf het moment van huisvesting gericht op (en verplicht tot) inburgering. Hun dagritme is vergelijkbaar met dat van veel van onze inwoners. Een groot deel van de arbeidsmigranten is niet gericht op permanent verblijf en daarmee ook niet op integratie. Onder arbeidsmigranten komen onregelmatige werktijden vaak voor, waardoor hun dagritme verschilt van dat van de meeste Nederlanders.
- Uit het onderzoek van Companen is gebleken dat een groot deel van de arbeidsmigranten zich niet permanent in onze gemeente huisvest. De omvang van de groep arbeidsmigranten blijkt daarnaast groter dan voorheen werd aangenomen. Dit maakt dat het faciliteren van alle huisvesting in de woonwijken en gemengde gebieden teveel druk op de woonwijken en gemengde gebieden met zich mee zou brengen. Voor arbeidsmigranten die tijdelijk (maximaal een jaar) in de gemeente verblijven, ligt de focus daarom op het huisvesten op grootschalige locaties. Voor arbeidsmigranten die voor langere periode in de gemeente verblijven, ligt de focus wel op huisvesting in gemengde gebieden en rustige woonwijken. De ervaringen met de eerste twee grootschalige locaties (Altenaweg en RWB-terrein) zijn positief.
- In navolging van de huisvesting van vergunninghouders, staat de huisvesting van arbeidsmigranten prominent op de regionale agenda. In 2017 is in opdracht van de regio Hart van Brabant door Companen onderzoek gedaan naar het aantal arbeidsmigranten dat in de regiogemeenten verblijft. Naar aanleiding van dit onderzoek zijn regionaal afspraken gemaakt over de huisvesting. Het onderzoek van Het PON was in opdracht van de gemeenten Heusden, Loon op Zand en Waalwijk. Naar aanleiding van dit onderzoek is er een multidisciplinaire werkgroep opgericht. Later in dit hoofdstuk wordt uitgebreider stil gestaan bij deze regionale afstemming.
- De beleidsregels waaraan initiatieven voor kamerbewoning worden getoetst zijn tussentijds een aantal malen aangepast aan de hand van nieuwe inzichten.
- Handhaving en communicatie vormen nog altijd een structureel onderdeel van de aanpak. Handhaving vergt met name in de woonwijken en gemengde gebieden continue aandacht.

Uitgevoerde onderzoeken

De afgelopen jaren is op diverse manieren meer inzicht verkregen in het thema arbeidsmigratie. Er zijn onderzoeken gedaan door adviesbureaus Companen en Het PON en we hebben een enquête gehouden onder het inwonerspanel.

Onderzoek Companen – Huisvesting van arbeidsmigranten in de regio Hart van Brabant (maart 2017)

Eind 2016 heeft onderzoeksbureau Companen in opdracht van de regio Hart van Brabant onderzoek gedaan naar het aantal arbeidsmigranten in de regio Hart van Brabant. Ook is er gekeken naar de verwachting voor de toekomst.

Uit het onderzoek kwamen de volgende aantallen arbeidsmigranten voor de verschillende gemeenten in de regio naar voren:

Gemeente	Kort verblijf	Middellang verblijf	Permanent verblijf	Totaal
Dongen	200 – 250	150 – 190	90 – 110	440 – 550
Gilze en Rijen	140 – 180	110 – 140	60 – 80	310 – 400
Goirle	90 – 120	70 – 90	40 – 50	200 – 260
Heusden	550 – 680	420 – 530	240 – 300	1.210 – 1.510
Hilvarenbeek	70 – 90	60 – 70	30 – 40	160 – 200
Loon op Zand	210 – 270	170 – 210	90 – 120	470 – 600
Oisterwijk	90 – 110	70 – 90	40 – 50	200 – 250
Tilburg	3.500 – 4.350	2.700 – 3.360	1.540 – 1.890	7.740 – 9.600
Waalwijk	850 – 1.050	650 – 820	370 – 460	1.870 – 2.330
Regio Hart van Brabant	5.700 – 7.100	4.400 – 5.500	2.500 – 3.100	12.600 – 15.700

Bron: Companen, inventarisatie eind 2016

Companen gaat bij hun indeling uit van kort verblijf van 0 tot 6 maanden en middellang verblijf van 6 maanden tot 3 jaar. Iedereen die langer dan 3 jaar in Nederland werkt en verblijft, rekent Companen tot het permanent verblijf.

De gemeente Waalwijk hanteert een andere indeling: onder kort verblijf verstaan we het verblijf van maximaal een jaar in de gemeente. De scheiding tussen middellang en permanent verblijf is in de praktijk niet in tijd te benoemen, omdat het moment van permanente vestiging erg verschilt. Voor de cijfermatige onderbouwing sluiten we voor middellang verblijf aan bij de termijn van 3 jaar zoals Companen die hanteert.

Uit het onderzoek van Companen bleek tevens dat circa 20% van de arbeidsmigranten zich uiteindelijk permanent vestigt. De groep kort-verblijvers (tot 6 maanden) omvat circa 45% van de arbeidsmigranten.

Companen heeft daarnaast gekeken naar de mogelijke groei van kort verblijf en middellang verblijf voor de komende jaren. Zij hebben dit gebaseerd op de algemene economische groei in Nederland. Regionale of lokale ontwikkelingen zijn dus niet meegenomen. Voor de gehele regio is de groei van kort- en middellang verblijf bepaald en later is er een doorvertaling gemaakt per gemeente:

Gemeente	Groeiopgave kort- en middellang verblijf 2016 – 2020
Dongen	148 – 208
Gilze en Rijen	74 – 104
Goirle	74 – 104
Heusden	370 – 520
Hilvarenbeek	37 – 51
Loon op Zand	148 – 208
Oisterwijk	74 – 104
Tilburg	2.257 – 3.172
Waalwijk	555 – 780
Regio Hart van Brabant	3.737 – 5.251

Bovenstaande cijfers brengen de forse opgave op het gebied van huisvesting voor de regio Hart van Brabant nadrukkelijk in beeld. Regionaal is afgesproken dat alle gemeenten zich inspannen om huisvesting te faciliteren, passend bij de omvang van de gemeentelijke opgave en met inachtneming van regionale solidariteit.

Uitgaande van de cijfers en indeling van Companen, is de totale opgave van kort en middellang verblijf voor de gemeente Waalwijk samen 2.055 tot 2.650 plaatsen tot en met 2020.

Als we dit omzetten naar de indeling zoals we die in de gemeente Waalwijk hanteren, dan wordt de opgave voor kort verblijf ca. 1.500 tot ca. 2.000 plaatsen tot en met 2020 en voor middellang verblijf ca. 555 tot ca. 650 plaatsen² tot en met 2020.

Onderzoek PON – Poolse arbeidsmigranten in de Langstraat

Door Het PON is in de eerste helft van 2017 onderzoek verricht onder Poolse arbeidsmigranten in de Langstraat. Het betrof hier, in tegenstelling tot het onderzoek van Companen, juist geen kwantitatief onderzoek, maar een kwalitatieve verkenning. Het rapport is gebaseerd op interviews met 46 Poolse arbeidsmigranten uit de gemeenten Heusden, Loon op Zand en Waalwijk.

De belangrijkste bevindingen die uit de interviews naar voren komen, zijn:

- De beginfase wordt gekenmerkt door weinig stabiliteit: ze hebben vaak kortdurende contracten, flexibele werktijden en onzekerheid over het aantal uren dat ze kunnen werken. In de beginfase wonen ze vaak op locaties die door het uitzendbureau geregeld zijn en delen ze vaak een kamer en faciliteiten;
- In veel gevallen, maar niet in alle, wordt de situatie stabielere naarmate de verblijfsduur langer wordt: arbeidscontracten krijgen meer vorm en mensen gaan hun huisvesting meer zelf regelen. In sommige gevallen leidt dit uiteindelijk tot vaste contracten, een huurwoning via een corporatie of een koopwoning;
- Economische groei en krapte op de arbeidsmarkt leidt tot een grote druk op de organisatie en matching van vraag en aanbod. Dit leidt tot optimaal inzetten van personeel tegen zo laag mogelijke prijzen. Dit komt de positie van arbeidsmigranten op de arbeidsmarkt niet ten goede;
- Er is een enorm tekort aan huisvesting met name voor tijdelijke krachten. Dit zorgt tevens voor een groei van lucratieve oplossingen die niet altijd wenselijk zijn;
- De taalbarrière zorgt voor belemmeringen: zelfstandigheid is lastig door een gebrek aan kennis over arbeid en huisvesting, rechten en plichten, informatie over voorzieningen en het aangaan van duurzame relaties met Nederlandssprekende inwoners;

Door Het PON zijn een aantal aanbevelingen gedaan:

- Pak het thema arbeidsmigratie integraal op: kijk ook naar economie en naar sociale aspecten;
- Regionale afstemming is van belang, omdat beweging en uitwisseling tussen gemeenten onvermijdelijk is;
- Betrek verschillende actoren bij het oppakken van het thema;

² Bij de omzetting hanteren we de aanname dat 50% van de arbeidsmigranten die door Companen tot middellange verblijvers gerekend worden, feitelijk kort verblijvers zijn.

- Handhaving op ongewenste situaties is van belang;
- Het faciliteren van informatievoorziening en voorlichting is belangrijk;
- Waar mogelijk moeten werkgeverschap en huisvesting na verloop van tijd losgekoppeld worden;

Het thema arbeidsmigratie wordt in de gemeente Waalwijk al langere tijd opgepakt vanuit de invalshoeken van economie, huisvesting en participatie. Het onderwerp huisvesting kent ook een nadrukkelijke afstemming op regionaal niveau. Ten aanzien van economie en participatie wordt met name afstemming gezocht met de gemeenten Heusden, Loon op Zand en Tilburg.

Vanuit het inwonerspanel is uiteindelijk het ArbeidsmigrantenLAB voorgekomen. Daarin werken verschillende actoren op het thema arbeidsmigratie met elkaar samen om met name op het gebied van huisvesting en participatie samen doelen te bereiken. In de volgende paragraaf staan we uitgebreider stil bij het LAB.

De collega's van handhaving zijn nauw betrokken bij de ontwikkelingen op het thema arbeidsmigratie. Veel handhavingscapaciteit gaat uit naar de handhaving van kamerbewoning. In 2018 is daarbij extra aandacht uitgegaan naar het bestrijden van malafide huisjesmelkers.

Ten aanzien van participatie (waar informatievoorziening tevens onder valt) heeft de gemeente Waalwijk tot nu toe met name een faciliterende rol aangenomen. In deze beleidsnotitie worden in hoofdstuk 4 specifieke uitgangspunten ten aanzien van participatie benoemd, waarbij de gemeente in sommige gevallen meer een organiserende rol aan neemt.

Onderzoek inwonerspanel – beleving inwoners ten aanzien van arbeidsmigranten

In het voorjaar van 2017 is een enquête uitgezet over het thema arbeidsmigratie onder de deelnemers van het inwonerspanel. 253 van de 676 panelleden namen deel aan de enquête. Belangrijkste uitkomsten waren:

- 33% van de respondenten heeft nooit contact met arbeidsmigranten, 25% hooguit één of twee keer per jaar. Respondenten komen arbeidsmigranten met name tegen bij de supermarkt en in de buurt. Bij 49% van de respondenten wonen arbeidsmigranten in de buurt;
- Positieve associaties ten aanzien van arbeidsmigranten zijn: ze stimuleren de economie, zorgen voor diversiteit en levendigheid en het zijn harde werkers. Negatieve associaties zijn: beperkte integratie, geluidsoverlast, verloedering en cultuurverschillen;
- 55% van de respondenten vindt dat arbeidsmigranten onvoldoende tot slecht geïntegreerd zijn. Onder integreren verstaat men: Nederlands spreken, zich aanpassen aan geldende normen en waarden, meedoen in de samenleving;
- Verbetersuggesties vanuit het panel zijn: meer aandacht voor het spreken van de Nederlandse taal, meer aandacht voor de omgang met elkaar en arbeidsmigranten beter wegwijs maken in de gemeente. 47% van de respondenten ziet bij deze suggesties geen rol voor zichzelf weggelegd, 29% wil vaker in gesprek gaan met arbeidsmigranten, 24% wil wel helpen met de taal en 23% wil wel helpen bij het wegwijs maken in de buurt;
- Tijdens het rondetafelgesprek werd ingebracht dat het goed is om verschil te maken tussen mensen die kort verblijven en mensen die langer verblijven. Het zou goed zijn als mensen die langer verblijven een totaalpakket aan informatie over huisvesting, taal en omgangsvormen zouden krijgen. Werkgevers, huisvesters en gemeente zouden samen verantwoordelijkheid moeten dragen voor

goede huisvesting en integratie. Arbeidsmigranten zouden zelf meer betrokken moeten worden en ook de buurt zou op het gebied van participatie betrokken moeten zijn;

Naar aanleiding van het rondetafelgesprek is er in april 2018 een eerste ArbeidsmigrantenLAB georganiseerd. Tijdens dit LAB hebben inwoners, arbeidsmigranten, werkgevers, uitzendbureaus, huisvesters, maatschappelijke organisaties en de gemeente met elkaar in beeld gebracht welke opgaven zij zien. Twee werkgroepen zijn gevormd: een werkgroep rondom het thema participatie is aan de slag met een aantal concrete initiatieven. Een werkgroep rond het thema huisvesting werkt aan een concrete prognose voor de benodigde huisvesting voor de komende jaren in de gemeente Waalwijk.

Regionale afstemming

Afstemming vindt plaats op 2 niveaus: in de regio Hart van Brabant en met de gemeenten Heusden en Loon op Zand.

Bij de regionale afstemming ligt de nadruk op afstemming over huisvesting en dan met name op het aantal plaatsen dat toegevoegd moet worden en op kennisdeling.

De afstemming in de Langstraat is naast huisvesting ook gericht op economie en participatie. De nadruk ligt daarbij ook meer op kwalitatieve aspecten.

Zowel bij de regionale afstemming als bij die in de Langstraat, blijft de uitvoering in principe bij de gemeenten liggen. Daar waar het mogelijk is, bijvoorbeeld omdat gemeenten met dezelfde stakeholders te maken hebben, kan de uitvoering wel gezamenlijk opgepakt worden.

3. De actuele situatie

Aan de hand van de drie pijlers geven we in dit hoofdstuk de actuele situatie gerelateerd aan het thema arbeidsmigratie.

Economie

De Brabantse economie, en zeker ook de economie in Hart van Brabant, groeit hard. Het aantal vacatures is hoog en de werkloosheid daalt. Hart van Brabant profiteert van de gunstige ligging langs een aantal belangrijke transportassen en dit vertaalt zich in een sterke groei van grootschalige logistiek. Maar ook sectoren als industrie, zakelijke dienstverlening en toerisme floreren.

In 2016 telde de gemeente Waalwijk 26.930 arbeidsplaatsen. In 2017 stond de teller van het aantal arbeidsplaatsen al op 28.100.

De toename van werkgelegenheid is gunstig voor onze inwoners. We zien het aantal mensen in de WW en in de bijstand teruglopen. Met een aantal bedrijven in Waalwijk zijn afspraken gemaakt over de inzet van mensen die een uitkering ontvangen. Op die manier kunnen zij werkervaring opdoen en mogelijk doorstromen naar een vaste baan.

Veel bedrijven krijgen echter niet alle vacatures ingevuld met personeel uit de regio en zijn afhankelijk van de inzet van arbeidsmigranten. Het gaat daarbij niet alleen om logistieke bedrijven. Arbeidsmigranten zijn in allerlei sectoren werkzaam in de gemeente Waalwijk.

Er zijn ongeveer 400.000 arbeidsmigranten actief op de Nederlandse arbeidsmarkt. De komende jaren zal er een flinke economische groei zijn, terwijl de omvang van de werkzame bevolking (de groep inwoners tussen ca. 20 en 65 jaar) in Nederland niet evenredig zal groeien, maar juist op de langere termijn zal afnemen vanwege de huidige vergrijzing op de werkvloer. Arbeidsmigranten zijn daarom hard nodig om de bedrijven draaiende te houden.

De economie van de gemeente Waalwijk groeit de komende jaren: Haven Acht wordt in ontwikkeling gebracht specifiek voor grootschalige logistieke bedrijven. Belangrijk onderdeel daarin is de verdere doorgroei van Bol.com. Ook de aanleg van de Insteekhaven draagt bij aan het vergroten van de bereikbaarheid van het havengebied van Waalwijk.

In het vorige hoofdstuk is een indicatie gegeven van de groei van het aantal arbeidsmigranten voor de gemeente Waalwijk voor de komende jaren. Deze cijfers, van Companen, zijn echter gebaseerd op een landelijke aanname. Ontwikkelingen op gemeentelijk niveau zijn daarbij niet meegenomen.

Door een aantal deelnemers aan het ArbeidsmigrantenLAB wordt op dit moment gewerkt aan het schetsen van een meer specifiek beeld voor de komende jaren voor de gemeente Waalwijk. De bedoeling is om de kennis van een aantal grote werkgevers en huisvesters (Bol.com, IngramMicro, T&S, Synchreon, Otto Workforce en Goodstay) te bundelen met de kennis van de gemeente en zo meer inzicht te krijgen in de behoefte aan arbeidsmigranten voor de komende jaren.

Huisvesting

Er is momenteel een tekort van ongeveer 100.000 goede en betaalbare verblijfsplaatsen voor arbeidsmigranten in Nederland. Door Companen is een indicatie gegeven van de benodigde huisvesting in de regio Hart van Brabant.

Uit een regionale inventarisatie die in de zomer van 2018 is uitgevoerd, blijkt dat de meeste gemeenten in de regio beleid hebben ten aanzien van de huisvesting van arbeidsmigranten of dat zij dat op dit moment aan het ontwikkelen zijn. De gemeenten onderschrijven dat er vaak nog wel een verruiming van het beleid noodzakelijk is, om de opgave in te vullen. Het is voor alle gemeenten lastig om precies aan te geven hoeveel huisvesting er voor de arbeidsmigranten aanwezig is. Plaatsen op grootschalige initiatieven en vergunde kamerverhuur is vaak wel goed in beeld. Veel arbeidsmigranten schrijven zich echter niet in in het BRP, waardoor de omvang en locaties van illegale huisvesting moeilijk in te schatten is. Hoeveel van de illegale situaties te legaliseren zijn, is daarmee ook lastig te berekenen.

Desondanks bestaat bij alle gemeenten het beeld dat de opgaven, zoals benoemd door Companen, nog zeker niet gehaald zijn en er nog een flinke taakstelling op het gebied van huisvesting ligt. Gemeenten hebben regionaal afgesproken dat iedereen de komende jaren werkt aan de realisatie van extra huisvesting en dat er een solidariteit is als het gaat om gemeentegrensoverschrijdende knelpunten.

Huisvesting in de gemeente Waalwijk

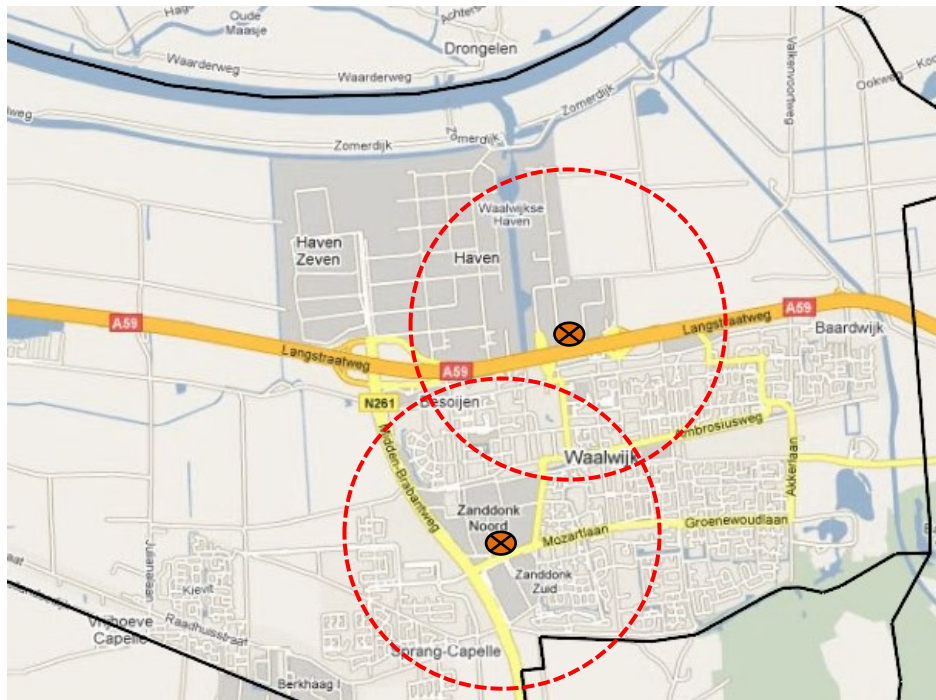
In de gemeente Waalwijk zijn in 2016 beleidsregels vastgesteld ten aanzien van de huisvesting van arbeidsmigranten, vergunninghoudende vluchtelingen en overige personen die geen huishouden vormen. In 2017 en 2018 zijn deze beleidsregels op onderdelen herzien.

Op basis van deze beleidsregels zijn er de afgelopen jaren de nodige vergunningen verleend:

- 2 vergunningen voor grootschalige locaties: Altenaweg 18 in Waalwijk voor 252 personen en Prof. Veltmanstraat 1 in Waalwijk voor 400 personen;
- 12 middelgrote locaties met kamerverhuur voor in totaal 179 personen;
- 5 kleine locaties met kamerverhuur voor in totaal 21 personen.

Dit betekent dat we voor ruim 850 personen legale verblijfsmogelijkheden hebben. Het betreft hier enkel locaties waarvoor een vergunning is verleend. Locaties waarvan de vergunning geweigerd is (en een beroepszaak nog loopt) of locaties die in de pijplijn zitten en waar de vergunning nog niet is verleend, zijn niet meegenomen in dit overzicht. Ook illegale situaties zijn niet meegenomen in dit overzicht. In sommige gevallen zijn illegale situaties wel in beeld en wordt legalisering momenteel onderzocht.

Voor de grootschalige locaties geldt op dit moment een maximum van 400 personen per locatie. Daarnaast geldt er een afstandsnorm van 1.200m tussen de verschillende locaties. Op de volgende pagina zijn de huidige initiatieven aangegeven op kaart met daarbij de straal van 1.200m er om heen.

Figuur 1: weergave vergunde grootschalige locaties

Ten aanzien van categorie 2 huisvesting, is in de beleidsregels een spreidingstabel opgenomen, om een te grote concentratie van kamerbewoning in woonwijken en gemengde gebieden te voorkomen.

Als we de vergunde huisvesting afzetten tegen de spreidingstabel, ontstaat het volgende beeld per wijk:

Wijk	Max. aantal te huisvesten personen via kamerbewoning (5%)	Huidig aantal plaatsen vergund
<i>Waalwijk</i>		
Centrum	208	22*
Besoijen	189	99
Baardwijk	108	12
Laageinde	181	10
Antoniusparochie	117	12
Bloemenoord	152	16
Zanddonk	256	8
Meerdijk	140	-
De Hoef	100	-
Eikendonk	7	-
<i>Sprang-Capelle</i>		
Sprang	142	-
Vrijhoeve	204	-
Capelle – Nieuwe Vaart	138	-
Landgoed Driessen	152	-
<i>Waspik</i>		
Waspik Beneden	186	-
Waspik Boven	56	22

*Dit betreft de locatie Anna van Burenstraat. Dit initiatief van Casade richt zich niet op arbeidsmigranten

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de grenswaarden in geen enkele wijk bereikt worden en er overal nog ruimte is voor nieuwe initiatieven van kamerverhuur. In de meeste wijken gaat het slechts om 1 of 2 locaties. Besoijen vormt daarop een uitzondering met vijf locaties voor kamerverhuur.

In maart van 2018 zijn de mogelijkheden voor middelgrote locaties (categorie 2) in rustige woonwijken verder ingeperkt. Dit zal tot gevolg hebben dat het aantal nieuwe initiatieven in deze categorie mogelijk afneemt.

Zetten we de vergunde locaties af tegen de opgave zoals die voortkomt uit het rapport van Companen, dan resteert er nog een opgave van 848 tot 1348 plaatsen kort verblijf en 355 tot 450 plaatsen middellang verblijf tot en met 2020.

In de beleidsregels van de gemeente Waalwijk zijn niet enkel eisen opgenomen ten aanzien van aantallen en locaties, maar voor middelgrote en grote locaties zijn ook kwalitatieve eisen opgenomen. Vergunde huisvesting van categorie 2 en 3 moet voldoen aan de SNF-normen, er moet sprake zijn van een beheerder, er moet een huisreglement en een klachtenreglement zijn, een slaapkamer mag door maximaal 2 personen gedeeld worden, er moeten voldoende parkeerplaatsen zijn, kinderen zijn niet toegestaan en er moet voldaan worden aan een goede ruimtelijke ordening.

In de praktijk komen we geregeld situaties tegen waarbij er geen vergunning aangevraagd is en waar de kwaliteit van de huisvesting en / of van het beheer te wensen over laat. Tegen deze situaties treden we vanuit handhaving op.

In 2018 is een huisvestingsverordening vastgesteld. Op die manier hebben we meer mogelijkheden om ongewenste initiatieven te weren en op te treden tegen ongewenste situaties.

Participatie

Het is goed om een aantal kenmerken van de huidige arbeidsmigratie voor ogen te houden:

- Ten opzichte van eerdere migratiestromen is de afstand tot het thuisland en tot familie en vrienden kleiner. Soms is de fysieke afstand letterlijk kleiner, maar ook het reizen is gemakkelijker geworden. Daarnaast zijn er ten opzichte van 15 of 20 jaar geleden digitale mogelijkheden gekomen, waardoor het contact met familie en vrienden ook op afstand makkelijker te onderhouden is.
- Ook de informatievoorziening van nu is anders dan die van 15 of 20 jaar geleden. Waren mensen toen veelal afhankelijk van fysieke informatievoorziening (bijvoorbeeld door een loket of door folders), nu wordt ontzettend veel informatie digitaal vergaard. Er zijn Facebook-groepen in allerlei talen over het wonen en leven in het buitenland en op dergelijke groepen wordt een veelheid aan informatie uitgewisseld, worden contacten met andere arbeidsmigranten binnen en buiten de regio onderhouden en worden ervaringen uitgewisseld.
- Tot slot is ook de samenstelling van de groep arbeidsmigranten anders dan voorheen. Voorheen waren het veelal mannen, over het algemeen laaggeschoold, die laagbetaald werk kwamen doen. Nu zien we dat ca. 35% tot 45% van de arbeidsmigranten vrouwen zijn. Ook het opleidingsniveau kent meer variatie: er komen zowel laaggeschoolde als hooggeschoolde arbeidsmigranten naar Nederland.

Het is een gebruikelijk fenomeen dat als mensen emigreren of in het buitenland gaan werken, dat ze daar contact zoeken met landgenoten. Arbeidsmigranten in Nederland doen dat, buitenlandse studenten in Nederland doen dat, Nederlanders die geëmigreerd zijn doen dat. Met de digitale mogelijkheden van tegenwoordig gaat dit ook gemakkelijk.

Als het aantal mensen van een bepaalde bevolkingsgroep in een land groter wordt, kan het zijn dat de markt daarop inspeelt en dat er aparte voorzieningen komen. Voor de migrant is dat vaak een veilig alternatief voor de reguliere voorzieningen; alles gaat immers in de eigen taal, producten zijn herkenbaar en het voelt daardoor vertrouwd. Onder arbeidsmigranten vormen mensen uit Polen veruit de grootste groep in Nederland (circa 60% van de arbeidsmigranten uit de MOE-landen is Pools, circa 20% is Bulgaars en circa 20% Roemeens). Met name voor Poolse mensen zien we aparte voorzieningen ontstaan: Poolse supermarkten, Poolse radio (vanuit Nederland gemaakt), Poolse kerkdiensten in de regio, Poolse feesten (zoals het Polski Festival dit jaar in Eindhoven) en Poolse adviesbureaus.

Dergelijke voorzieningen spelen goed in op een behoefte die er onder arbeidsmigranten is. Tegelijkertijd maakt het de integratie van arbeidsmigranten niet gemakkelijker. Hoe breder de voorzieningen voor een specifieke groep, hoe kleiner de noodzaak om gebruik te maken van voorzieningen waar men ook autochtonen tegen komt.

Tot op heden heeft de gemeente en faciliterende rol aangenomen als het gaat om participatie en integratie. Initiatieven werden overgelaten aan inwoners en marktpartijen en ondersteund indien daarom gevraagd werd.

Door de deelnemers aan het Arbeidsmigranten-LAB is participatie / integratie benoemd als thema waar ze verder mee aan de slag willen. De deelnemers zijn inmiddels aan de slag met een paar concrete initiatieven:

- SamenRKC wil een verenigingenmarkt organiseren zodat verenigingen zich kunnen presenteren aan arbeidsmigranten
- ContourdeTwern breidt hun netwerk onder arbeidsmigranten verder uit zodat beter bekend wordt dat arbeidsmigranten met vragen terecht kunnen bij de inloopspreekuren van ContourdeTwern
- Een inwoner uit Waalwijk gaat proberen een Poolse kerkdienst te organiseren.

De gemeente ondersteund deze initiatieven als dat nodig is.

4. Uitgangspunten beleid arbeidsmigratie gemeente Waalwijk 2018

Per deelaspect hebben we in relatie tot het thema arbeidsmigratie een einddoel geformuleerd; de spreekwoordelijke stip op de horizon:

Als we over 10 jaar kijken naar het thema arbeidsmigratie, dan zien we dat:

- De huisvesting en participatie van arbeidsmigranten een vast aandachtspunt vormt bij de uitbreiding of vestiging van bedrijven;
- Er voldoende kwalitatieve verblijfsmogelijkheden zijn voor arbeidsmigranten die hier kort zijn, middellang of permanent;
- Arbeidsmigranten die hier voor korte tijd zijn de weg weten in de gemeente Waalwijk en dat zij beschikken over goede informatie over het werken en leven in de gemeente. Arbeidsmigranten die langer blijven leren de Nederlandse taal en nemen deel aan de Nederlandse maatschappij.

Tijdens de route naar de stip op de horizon hanteren we een aantal uitgangspunten. Per deelaspect worden die in dit hoofdstuk beschreven.

Economie

Arbeidsmigranten zijn werkzaam in allerlei sectoren en in allerlei functies. In Brabant kennen bijna alle sectoren een krappe arbeidsmarkt: er is meer vraag naar arbeid dan aanbod van arbeidskrachten. Gelet op de demografische ontwikkelingen zal in de toekomst het aanbod van arbeidskrachten in Nederland afnemen: de werkzame bevolking neemt in de toekomst af. De vraag naar arbeid zal deels afnemen door ontwikkelingen op het gebied van digitalisering, robotisering en automatisering, maar de verwachting is dat ook in de toekomst de inzet van arbeidskrachten van buiten Nederland noodzakelijk blijft. Dankzij de arbeidsmigranten kan dus veel economische bedrijvigheid in stand gehouden worden en/of verder uitgebreid. Dit betekent echter ook dat er bij uitbreiding of nieuwvestiging van bedrijven een kans is dat er ook arbeidsmigranten komen te werken.

Uitgangspunt:

Bij een nieuwe bedrijfsvestiging of bij een substantiële bedrijfsuitbreiding worden in een vroeg stadium afspraken gemaakt over de huisvesting van arbeidsmigranten als dit aan de orde is.

De gemeente Waalwijk is niet per definitie tegen de realisatie van huisvesting door werkgevers zelf. We weten dan immers dat werknemers in de nabijheid van het bedrijf gehuisvest worden en geen lange reistijden meer hebben.

Uitgangspunt:

Huisvestingsinitiatieven van werkgevers zijn toegestaan, mits deze zich richten op kort verblijf.

Arbeidsmigranten die besluiten om voor langere tijd in de gemeente Waalwijk te blijven, moeten voldoende mogelijkheden hebben om zelfstandig in hun huisvesting te voorzien. Voorlichting hierover moet beschikbaar zijn voor arbeidsmigranten die op locaties voor

kort verblijf verblijven. Als zij besluiten om voor langere tijd in de gemeente Waalwijk te blijven, moeten zij zich immers kunnen oriënteren op de mogelijkheden voor kamerverhuur of zelfstandige huisvesting.

Huisvesting

Zoals beschreven is de inzet van arbeidsmigranten belangrijk voor het in stand houden van de bedrijven in de regio. Tegelijkertijd is er een groot tekort aan verblijfsmogelijkheden voor arbeidsmigranten.

We zien daarom op dit moment een aantal ongewenste ontwikkelingen op het gebied van huisvesting:

- Arbeidsmigranten verblijven vaak op grote afstand van hun werkplek, door het grote tekort aan huisvesting. Daardoor hebben zij lange reistijden naar en van hun werk en neemt de mobiliteit op de weg toe.
- Door het grote tekort aan huisvesting voor arbeidsmigranten die kort verblijven, zien we dat dat zij vaak terecht komen op kleinschalige locaties in woonwijken. De bewoners van deze panden wisselen vaak en deze groep arbeidsmigranten is niet gericht op integratie.
- Mede door het grote tekort aan huisvesting, laat de kwaliteit er van regelmatig te wensen over of wordt huisvesting zonder vergunning gerealiseerd.

Uitgangspunt:

We geven de voorkeur aan verblijfsmogelijkheden in de buurt van de bedrijven, daar waar het gaat om arbeidsmigranten die voor korte tijd in onze gemeente komen werken. Voor arbeidsmigranten die besluiten om voor langere tijd of permanent in onze gemeente te blijven, is kamerverhuur in de gemengde gebieden en rustige woonwijken mogelijk dan wel het zelfstandig huren of kopen van een woning.

Zoals we in het vorige hoofdstuk concludeerden, zijn we goed op weg met het realiseren van extra huisvesting. We zijn er echter nog niet.

Voor kort verblijf resteert er nog een opgave van 848 tot 1348 plaatsen tot en met 2020 en voor middellang verblijf nog 355 tot 450 plaatsen.

Het is dus ten eerste van belang dat er meer mogelijkheden komen voor de huisvesting van arbeidsmigranten die voor korte periode in onze gemeente verblijven. Vanuit marktpartijen (werkgevers en huisvesters) is er zeker interesse om dergelijke huisvestingsvoorzieningen te creëren. Meerdere initiatiefnemers hebben daartoe inmiddels plannen ingediend.

Om initiatiefnemers voldoende ruimte te bieden om grootschalige verblijfsmogelijkheden te creëren in de nabijheid van bedrijven, is een aanpassing van de huidige beleidsregels wel wenselijk. Immers: met de huidige afstandsnorm zijn er zeer beperkte mogelijkheden om in de nabijheid van bedrijven nieuwe locaties te vergunnen. Figuur 1 op pagina 12 maakt dit inzichtelijk.

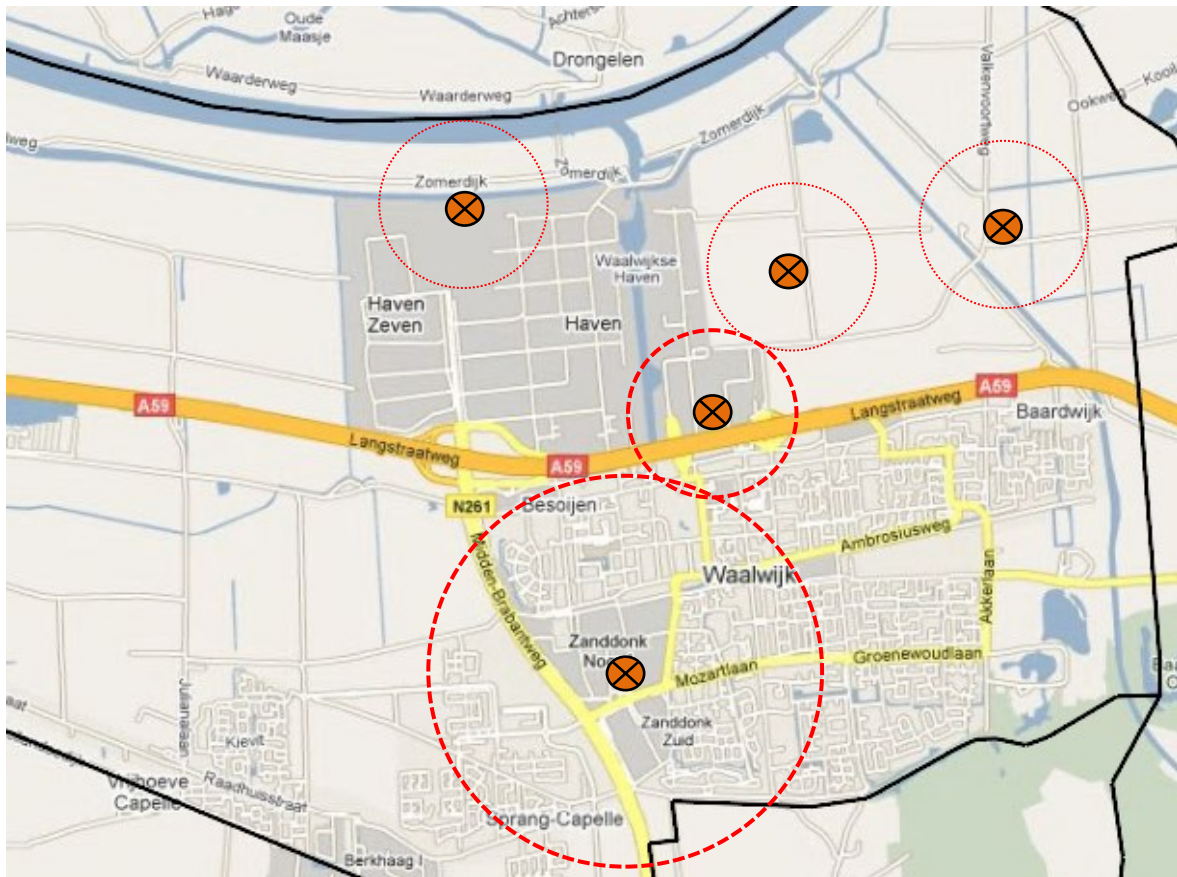
Tegelijkertijd willen we vanuit het oogpunt van beheersbaarheid voorlopig vasthouden aan een maximaal aantal van 400 personen per locatie.

Uitgangspunt:

Om initiatiefnemers meer mogelijkheden te bieden om grootschalige verblijfsvoorzieningen te creëren in de nabijheid van bedrijven, wordt de afstandsnorm voor het gebied ten noorden van de A59 in de beleidsregels verkleind tot 500m. Tevens zal in de beleidsregels worden aangegeven welke gebieden behoren tot de gebieden in de nabijheid van bedrijven. Daartoe behoren in ieder geval de huidige en toekomstige bedrijventerreinen en een zone daar omheen.

In onderstaande afbeelding zijn de vergunde grootschalige verblijfslocaties weergegeven, met daarbij de afstandscirkels na aanpassing van de beleidsregels.

De concept-aanvragen die inmiddels bij de gemeente zijn ingediend, zijn eveneens aangegeven in de afbeelding. Daarmee wordt inzichtelijk dat er met een aanpassing van de afstand ten noorden van de A59, mogelijkheden komen om het tekort aan huisvesting voor kort verblijvende arbeidsmigranten in de gemeente Waalwijk fors terug te dringen.

Figuur 2: weergave grootschalige locaties met aangepaste afstandsnormen

Daarnaast zijn er voor arbeidsmigranten die voor middellange periode, maar niet permanent, in de gemeente verblijven nog niet voldoende voorzieningen. Wel bieden de beleidsregels nog voldoende mogelijkheden voor nieuwe initiatieven van kamerverhuur in de rustige woonwijken en gemengde gebieden. Voorlopig is er geen noodzaak om de beleidsregels op dit onderdeel aan te passen.

De groep arbeidsmigranten die voor middellange periode in de gemeente verblijft is erg divers. Zowel hun arbeidssituatie kan variëren (van zeer flexibele 0-urencontracten tot wat meer stabiliteit) als ook hun behoefte om te participeren. Het is daarom goed dat er verschillende huisvestingsmogelijkheden zijn voor deze groep: middelgrote en kleine locaties van kamerverhuur.

Middelgrote locaties tot en met 30 personen zijn op dit moment mogelijk in gemengde gebieden en onder stringente voorwaarden soms ook in rustige woonwijken. De afstand tussen twee middelgrote locaties moet minimaal 100 meter zijn.

Kleine locaties met kamerverhuur tot en met 5 personen zijn mogelijk in gemengde gebieden en rustige woonwijken. De afstand tussen twee kleine locaties met kamerverhuur moet minimaal 20 meter zijn.

Het is voorstelbaar dat de behoefte aan middelgrote locaties (tot 30 personen) in de toekomst verandert. We zetten immers steviger in op een goede informatievoorziening onder kort verblijvende arbeidsmigranten. Dit kan er toe leiden dat zij sneller besluiten om langer in de gemeente te blijven en dus eerder in een woonvorm willen wonen waar meer privacy is en mogelijk een mix van bewoners met verschillende achtergronden. Daarnaast kan een toename van initiatieven voor kort verblijvende arbeidsmigranten zorgen voor een afname van de behoefte aan middelgrote voorzieningen.

Met woningcorporatie Casade treden wij in overleg over een mogelijke rol bij het realiseren en verhuren van extra locaties gericht op middellang verblijf. Het kan daarbij gaan om voorzieningen die zich op meerdere doelgroepen tegelijk richten (de zogenaamde magic mix). In incidentele gevallen kan maatwerk dan nodig zijn.

Uitgangspunt:

Voor arbeidsmigranten die langer dan een jaar, maar nog niet permanent, in de gemeente verblijven, blijven er mogelijkheden voor kamerverhuur in gemengde gebieden en rustige woonwijken. De huidige categorieën blijven daarbij bestaan. De randvoorwaarden om ergens een middelgrote locatie (voor meer dan 5 personen) te kunnen realiseren worden echter in de beleidsregels aangescherpt, zodanig dat middelgrote locaties in ieder geval enkel nog in gemengde gebieden gerealiseerd kunnen worden, er voldoende afstand is tot reguliere woningen in deze omgevingen en er voldoende buitenruimte voor bewoners aanwezig is.

Indien het college voornemens is voor een incidenteel geval medewerking te verlenen in afwijking van de beleidsregels, dan legt zij dit ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad.

Tot slot laat de kwaliteit van de huisvesting, mede door het grote tekort aan huisvesting, nu nog regelmatig te wensen over. Nieuwe verblijfs- en huisvestingsmogelijkheden bieden kwalitatief goede alternatieven. Handhaving blijft een vaste taak, om kwalitatief slechte huisvesting te bestrijden.

Uitgangspunt:

Verblijfsmogelijkheden in de gemeente Waalwijk, zowel grootschalige locaties als middelgrote locaties met kamerverhuur, moeten gecertificeerd zijn, zodat een minimaal kwaliteitsniveau gegarandeerd wordt. Daarnaast gelden overige kwaliteitseisen zoals die in de beleidsregels "Huisvesting arbeidsmigranten, vergunninghoudende vluchtelingen en overige personen die geen huishouden vormen" zijn vastgelegd. Het college kan deze kwaliteitseisen in de beleidsregels aanvullen wanneer zij dit nodig acht.

Zoals gezegd, zien we dat arbeidsmigranten vaak op grote afstand van hun werk gehuisvest worden, vanwege het grote tekort aan huisvesting. Het creëren van extra huisvesting enkel in de gemeente Waalwijk, is daarbij niet voldoende. Het is van belang dat er in de gehele regio meer huisvestingsmogelijkheden komen. Dit zal er uiteindelijk voor zorgen dat arbeidsmigranten zo min mogelijk hoeven te pendelen naar hun werk.

Uitgangspunt:

We blijven actief afstemming zoeken en kennis delen met de gemeenten in de Langstraat en in de regio Hart van Brabant. Regionale afspraken ten aanzien van de omvang van de opgave vormen een kader voor de gemeenten in de regio en monitoren we regionaal vanuit de gedachte dat er in alle gemeenten een extra inspanning nodig is om het tekort aan huisvesting op te lossen.

Participatie

Het aantal arbeidsmigranten zal de komende jaren toenemen. Dit heeft niet alleen impact op economie en huisvesting, maar ook op onze wijken en dorpen en het gebruik van voorzieningen. Door in te zetten op participatie en integratie kan het draagvlak voor de komst van arbeidsmigranten bevorderd worden. Tot op heden heeft de gemeente een faciliterende rol aangenomen daar waar het ging om participatie en integratie van arbeidsmigranten. Uit het onderzoek van Het PON, uit het inwonerspanel en uit het Arbeidsmigranten-LAB komen verschillende aspecten naar voren waaruit we concluderen dat een stevigere inzet gewenst is.

We moeten daarbij beseffen dat arbeidsmigranten EU-burgers zijn en het proces rondom integratie en participatie dus anders is dan bij vergunninghoudende vluchtelingen. Een verplichting tot integratie in de vorm van inburgering en het ondertekenen van een participatieverklaring is er voor arbeidsmigranten niet. Integratie en participatie gebeurt dus op basis van vrijwilligheid.

Uitgangspunt:

De gemeente Waalwijk gaat actief regie voeren op het proces van participatie en integratie van arbeidsmigranten. Het college zal in samenspraak met stakeholders een concreet plan van aanpak met actiepunten ontwikkelen en vaststellen.

Zoals uit de beschrijving van de actuele situatie is gebleken, beginnen we niet van nul en staan we niet alleen. We sluiten zoveel als mogelijk aan bij bestaande voorzieningen en initiatieven als het gaat om participatie en integratie.

Vanuit de uitgevoerde onderzoeken en het LAB komen verschillende behoeften naar voren: arbeidsmigranten zelf geven met name informatievoorziening en taal als belangrijke aspecten aan. Inwoners noemen naast taal ook omgangsvormen (normen en waarden) en het meedoen aan de Nederlandse maatschappij.

Uitgangspunt:

De gemeente Waalwijk heeft drie doelen als het gaat om participatie en integratie van arbeidsmigranten:

- Goede informatievoorziening voor arbeidsmigranten

- Aansluiting van arbeidsmigranten op gemeentelijke basisvoorzieningen op het gebied van taal, onderwijs, gezondheid, vrije tijd en werk & inkomen
- Het bevorderen van contacten tussen bewoners en arbeidsmigranten

Als het gaat om de behoeften van arbeidsmigranten, dan is er geen sprake van een homogene groep met dezelfde behoeften. Arbeidsmigranten die nog maar kort in Nederland zijn en weten dat zij hier tijdelijk zijn hebben andere behoeften dan arbeidsmigranten die hebben besloten zich permanent hier te vestigen.

Het is belangrijk dat het participatieproces vanaf de eerste komst naar de gemeente Waalwijk al gestart wordt. Het proces dient verder uitgebouwd te worden naarmate arbeidsmigranten langer in de gemeente zijn.

Arbeidsmigranten die voor het eerst en / of voor korte tijd naar Nederland komen zijn veelal niet in beeld bij de gemeente. Daarom is in deze fase de werkgever een belangrijke partner. De nadruk ligt in deze fase op het informeren over een aantal basisaspecten van het wonen en werken in Nederland en in de gemeente Waalwijk.

Uitgangspunt:

Het participatieproces start als arbeidsmigranten voor het eerst naar de gemeente Waalwijk komen, door het aanbieden van informatie over het wonen en leven in de gemeente. De gemeente neemt een actieve rol in deze informatievoorziening en betreft werkgevers hierbij.

Sommige arbeidsmigranten zullen vaker naar Nederland komen of in de loop van de tijd meer vastigheid opbouwen in Nederland. De overgang van kort verblijf naar middellang verblijf of permanente vestiging is veelal niet zichtbaar en niet in tijd te voorspellen. Gecombineerd met het vrijwillige karakter van de participatie, maakt dit de informatievoorziening lastig. Ook daarom is het belangrijk om de informatievoorziening te starten bij het eerste verblijf in de gemeente.

Het is goed om daarna in te spelen op specifieke mijlpalen waarbij er contact is tussen arbeidsmigranten en de gemeente of andere maatschappelijke partners:

- Het moment van inschrijven bij een gemeente is in veel gevallen een moment waarop het verblijf nog niet direct permanent zal zijn, maar er is vaak wel al sprake van wat meer vastigheid. Naast informatie over basisaspecten, kan er behoefte zijn aan meer specifieke informatie over bijvoorbeeld wonen in Nederland, taal, sport en / of cultuur.
- Het moment dat arbeidsmigranten met specifieke vragen bij een inloopsprekkuur van ContourdeTwern komen.
- Het moment dat kinderen worden aangemeld bij een basisschool is een moment waarop de kans erg groot is dat mensen zich permanent in de gemeente Waalwijk vestigen.

Uitgangspunt:

Bij de verdere uitbouw van het proces van participatie en integratie, sluiten we aan bij de momenten dat arbeidsmigranten contact hebben met de gemeente of met maatschappelijke partners.

Het moment van inschrijven bij een woningcorporatie is een indicatie dat men permanent wil blijven. Corporaties mogen echter geen registraties bijhouden van de achtergrond van woningzoekenden. Daarnaast gebeurt de inschrijving in bijna alle gevallen digitaal, waardoor specifieke informatievoorziening op dat moment niet mogelijk is.

Flankerend beleid

Eerder in deze notitie is al aangegeven dat handhaving een vast aandachtspunt vormt bij het thema arbeidsmigratie. Veel capaciteit gaat uit naar het handhaven op kamerbewoning. In 2018 is specifieke aandacht uitgegaan naar de bestrijding van malafide huisjesmelkers. Het instrumentarium is uitgebreid met een Huisvestingsverordening, waardoor we nog beter grip kunnen krijgen op kamerbewoning.

Naast handhaving is communicatie een belangrijk aspect. Wekelijks vindt er afstemming plaats tussen de teams van ruimte, maatschappelijke ontwikkeling, vergunningverlening, handhaving en communicatie.

Uitgangspunt:

Wekelijks vindt afstemming plaats tussen verschillende teams, zodat alle betrokken beleidsvelden op de hoogte zijn van ontwikkelingen.

5. Samenvattend overzicht

Ten opzichte van de beleidsnotitie uit 2016 zijn er nieuwe uitgangspunten opgenomen: twee uitgangspunten over economische aspecten, vier uitgangspunten over participatie en een uitgangspunt over het flankerend beleid. Ten aanzien van huisvesting zijn de belangrijkste verschuivingen dat er in de beleidsnotitie niet langer een koppeling wordt gelegd tussen de huisvesting van arbeidsmigranten en vergunninghouders. Daarnaast ligt de focus bij huisvesting minder op de reguliere voorraad en meer op huisvesting in grootschalige voorzieningen of via kamerbewoning.

Economie

- 1) Bij een nieuwe bedrijfsvestiging of bij een substantiële bedrijfsuitbreiding worden in een vroeg stadium afspraken gemaakt over de huisvesting van arbeidsmigranten als dit aan de orde is.
- 2) Huisvestingsinitiatieven van werkgevers zijn toegestaan, mits deze zich richten op kort verblijf.

Huisvesting

- 3) We geven de voorkeur aan verblijfsmogelijkheden in de buurt van de bedrijven, daar waar het gaat om arbeidsmigranten die voor korte tijd in onze gemeente komen werken. Voor arbeidsmigranten die besluiten om voor langere tijd of permanent in onze gemeente te blijven, is kamerverhuur in de gemengde gebieden en rustige woonwijken mogelijk dan wel het zelfstandig huren of kopen van een woning.
- 4) Om initiatiefnemers meer mogelijkheden te bieden om grootschalige verblijfsvoorzieningen te creëren in de nabijheid van bedrijven, wordt de afstandsnorm voor het gebied ten noorden van de A59 in de beleidsregels verkleind tot 500m. Tevens zal in de beleidsregels worden aangegeven welke gebieden behoren tot de gebieden in de nabijheid van bedrijven. Daartoe behoren in ieder geval de huidige en toekomstige bedrijventerreinen en een zone daar omheen.
- 5) Voor arbeidsmigranten die langer dan een jaar, maar nog niet permanent, in de gemeente verblijven, blijven er mogelijkheden voor kamerverhuur in gemengde gebieden en rustige woonwijken. De huidige categorieën blijven daarbij bestaan. De randvoorwaarden om ergens een middelgrote locatie (voor meer dan 5 personen) te kunnen realiseren worden echter in de beleidsregels aangescherpt, zodanig dat middelgrote locaties in ieder geval enkel nog in gemengde gebieden gerealiseerd kunnen worden, er voldoende afstand is tot reguliere woningen in deze omgevingen en er voldoende buitenruimte voor bewoners aanwezig is. Indien het college voornemens is voor een incidenteel geval medewerking te verlenen in afwijking van de beleidsregels, dan legt zij dit ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad.
- 6) Verblijfsmogelijkheden in de gemeente Waalwijk, zowel grootschalige locaties als middelgrote locaties met kamerverhuur, moeten gecertificeerd zijn, zodat een minimaal kwaliteitsniveau gegarandeerd wordt. Daarnaast gelden overige kwaliteitseisen zoals die in de beleidsregels "Huisvesting arbeidsmigranten, vergunninghoudende vluchtelingen en overige personen die geen huishouden

vormen" zijn vastgelegd. Het college kan deze kwaliteitseisen in de beleidsregels aanvullen wanneer zij dit nodig acht.

- 7) We blijven actief afstemming zoeken en kennis delen met de gemeenten in de Langstraat en in de regio Hart van Brabant. Regionale afspraken ten aanzien van de omvang van de opgave vormen een kader voor de gemeenten in de regio en monitoren we regionaal vanuit de gedachte dat er in alle gemeenten een extra inspanning nodig is om het tekort aan huisvesting op te lossen.

Participatie

- 8) De gemeente Waalwijk gaat actief regie voeren op het proces van participatie en integratie van arbeidsmigranten. Het college zal in samenspraak met stakeholders een concreet plan van aanpak met actiepunten ontwikkelen en vaststellen.
- 9) De gemeente Waalwijk heeft drie doelen als het gaat om participatie en integratie van arbeidsmigranten:
 - Goede informatievoorziening voor arbeidsmigranten
 - Aansluiting van arbeidsmigranten op gemeentelijke basisvoorzieningen op het gebied van taal, onderwijs, gezondheid, vrije tijd en werk & inkomen
 - Het bevorderen van contacten tussen bewoners en arbeidsmigranten
- 10) Het participatieproces start als arbeidsmigranten voor het eerst naar de gemeente Waalwijk komen, door het aanbieden van informatie over het wonen en leven in de gemeente. De gemeente neemt een actieve rol in deze informatievoorziening en betreft werkgevers hierbij.
- 11) Bij de verdere uitbouw van het proces van participatie en integratie, sluiten we aan bij de momenten dat arbeidsmigranten contact hebben met de gemeente of met maatschappelijke partners.

Flankerend beleid

- 12) Wekelijks vindt afstemming plaats tussen verschillende teams, zodat alle betrokken beleidsvelden op de hoogte zijn van ontwikkelingen.